

25.03.2026

**Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan
toimialajohtaja**

**Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi poliisilain
muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi**

HEL 2026-004629 T 03 00 00

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Helsingin kaupungilta asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista lausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle (HE 182/2025 vp) laiksi poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muun muassa säädettäväksi poliisilakiin, Rajavartiolaitoksen henkilötietolakiin sekä Tullin rikostorjuntalakiin uudet säännökset siitä, missä tilanteissa poliisilla, Rajavartiolaitoksella tai Tullilla olisi oikeus saada asiakastietolaissa tarkoitettulta palvelunantajalta tai sen tehtäviä suorittavalta henkilöltä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan toimitiloissa olevan tai olleen henkilön läsnäoloa tai henkilöllisyyttä koskevia tietoja.

Yleisesti ottaen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala pitää pyrkimystä poliisin sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvien tiedonsaantioikeuksien selkiyttämisestä kannatettavana. On parempi, että poliisin tietojensaantioikeudesta säädetään täsmällisesti ja tarkkarajaisesti lainsäädännössä, kuin että tiedonsaantioikeuden rajoja muotoillaan oikeuskäytännössä.

Hallituksen esityksestä todetaan, että joissakin lausuntopalautteissa sääntelyä on pidetty ongelmallisena hoitoon hakeutumisen näkökulmasta. Myös Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on aiemmassa lausunnossaan tuonut esille tämän huolen. Hallituksen esityksestä myös käy ilmi, että lausunnoissa lakiehdotuksen vaikutusten arvioinnin tarkentamista toivottiin erityisesti hoitoon hakeutumisen näkökulmasta.

Vaikutustenarvioinnissa hoitoon hakeutumiseen on otettu kantaa, kun poliisin tiedonsaantioikeuksien on arvioitu perustuslain 19 §:n 3 mo-

25.03.2026

**Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan
toimialajohtaja**

mentin näkökulmasta. Kyseisen lainkohdan mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Hallituksen esityksen mukaan sääntelyn vaikutuksia hoitoon hakeutumiseen on pyritty vähentämään sillä, että esimerkiksi tietojen saanti rikosten paljastamiseksi ja selvittämiseksi on sidottu pääsääntöisesti vähintään kahden vuoden enimmäisrangaistukseen. Poliisilain säännöksessä olisi erikseen lueteltu ne rikokset, joiden osalta poliisi voisi tietoja saada, vaikka pääsäännön mukainen kahden vuoden enimmäisrangaistus ei täyttyisi. Lisäksi lievempien rikosten osalta tietojen saantia olisi osittain rajoitettu myös siten, että tietojen saantiin on oikeus vain, jos teko kohdistuu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntarjoajaan tai siellä asioivaan ja työskentelevään henkilöön. Jälkimmäinen on hyvä täsmennys suhteessa aiemmin lausunnolla olleeseen luonnokseen.

Luottamuksellisuus on keskeinen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaedellytyksiä suojaava periaate. Sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten ensisijainen tehtävä on järjestää alueellaan tarvittavat sosiaali- ja terveyspalvelut. On olennaista, että sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeessa olevat henkilöt saavat tarvitsemansa palvelut, eivätkä jättäyty palvelujen ulkopuolelle, koska pelkäävät sijaintinsa ja henkilöllisyytensä asiakkuuden seurauksena tulevan poliisin tietoon. Rikollisuus voinee liittyä myös kasautuneisiin sosiaalisiin ongelmiin. Tällöin henkilön hakeutuminen palveluiden piiriin on sekä yksilön että yhteiskunnan etu. Mikäli henkilö jättäytyy palveluiden ulkopuolelle tällä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia myös esimerkiksi henkilön huollossa olevien lasten olosuhteisiin.

Vaikka tiedonsaantioikeus koskisikin vain tietoa henkilön läsnäolosta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntarjoajan toimitiloissa tiettyinä ajankohtana ja tietoa läsnäolleen henkilön henkilöllisyydestä lainkohdassa säädettyjen rajoitusten, kyse on kuitenkin merkittävä laajennus poliisin tiedonsaantioikeuksiin. Tiedonsaantioikeuden vaikutuksia henkilöiden hoitoon hakeutumiseen on vaikea ennakoida erityisesti yleisluontoisempien tiedonsaantioikeuksien osalta, kuten tiedonsaantioikeuden perustuksessa sellaisen rikoksen paljastamiseen ja selvittämiseen, josta säädetty ankarin rangaistus on 2 vuotta vankeutta tai pyydettyä tietoa henkilön tavoittamiseksi vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa tai rikosasian vastaajan tuomioistuimeen noutamista varten. Tosiasiallisia vaikutuksia ei hallituksen esityksessä ole tarkemmin arvioitu.

Uudet tiedonsaantioikeudet tulisi yleisesti määritellä vain tarkemmin rajattuihin tarkoituksiin. Tällainen tarkoitus on esimerkiksi erikseen määriteltujen rikosten selvittäminen, jotka kohdistuvat sosiaali- ja tervey-

25.03.2026

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

denhuollon palvelunantajaan tai siellä asioivaan tai työskentelevään henkilöön. Mikäli henkilö syyllistyy sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloissa joko palvelunantajaan, tiloissa asioivaan tai henkilökuntaan kohdistuvaan rikokseen, tekijän yksityisyyden suojan ei tule estää henkilöllisyyden ilmoittamista poliisille.

Henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettuun lakiin ehdotettujen tiedonsaantioikeuksien ja ilmoitusvelvollisuuksien osalta on sosiaalihuollosta tuotu esille huoli, että ne lisäävät yleistä epäluuloa palveluihin hakeutumista kohtaan ja johtavat siihen, että osa ulkomaa-laistaustaisista ihmisistä ajautuu yhteiskunnan ulkopuolelle. Sääntelyn oikeasuhtaisuus on tarkasti arvioitava.

Toteutuessaan tiedonsaantioikeuksilla saattaa olla jonkin verran vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon resurssitarpeisiin. Työmäärä saattaa lisääntyä, mikäli osa asiakkaista olisi poliisin tiedonsaantioikeuksista johtuen vaikeammin tavoitettavissa tai mikäli palveluun hakeutumiskynnyksen nouseminen johtaisi siihen, että joidenkin asiakkaiden kanssa työskentely päästään aloittamaan vasta palvelutarpeen kasvettua hyvin suureksi. Poliisin tiedonsaantioikeuksilla saattaa olla vaikutusta ennalta ehkäisevän työn mahdollisuuksiin. Lisätyötä todennäköisesti jonkin verran aiheuttaa tietopyyntöjen määrän kasvu ja perehdyttäminen tietojen luovuttamisen uusiin edellytyksiin.

Lisätiedot

Lasse Mäkinen, juristi, puhelin: 09 310 37677
lasse.makinen(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

Liitteet

1 [Asiantuntijapyyntö 18.3.2026](#)

25.03.2026

**Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan
toimialajohtaja**

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastus-
toimialan toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.